

«Тасдиқ мекунам»
ректори ДДОТ ба номи
Садриддин Айни
академики АИ Ҷумҳурии
Тоҷикистон Салимӣ Н.Ю.

«23» 10 соли 2018

ХУЛОСАИ ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ОМУЗГОРИИ ТОҶИКИСТОН БА НОМИ САДРИДДИН АЙНИ

Диссертатсия дар мавзӯи «Тарҷума ва истиқболи эҷодиёти Саъдӣ дар адабиёти ўзбек» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.01. - адабиёти тоҷик аз тарафи Мамадиев Журабек Уракович дар кафедраи назария ва таърихи адабиёти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба анҷом расидааст.

Дар давраи анҷом додани рисола Мамадиев Журабек Уракович, ассистент, аспирант ва муаллими калони кафедраи назария ва таърихи адабиёт буд. Ӯ соли 2007 факултети филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айниро бо ихтисоси забон ва адабиёти ўзбек хатм кардааст.

Аз соли 2007 инҷониб дар кафедраи назария ва таърихи адабиёти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба сифати ассистент (2007-2011), муаллими калон (2011-2019) кор мекунад.

Ӯ солҳои 2008-2012 аспиранти ғоибонаи кафедраи назария ва таърихи адабиёти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни буд. Вай зери роҳбарии доктори илми филология, профессор Худойдодов Аъзам Овлододович диссертатсияи номзадиашро дар мавзӯи «Тарҷума ва истиқболи эҷодиёти Саъдӣ дар адабиёти ўзбек» ба анҷом расонид.

Мавзӯи диссертатсия дар ҷаласаи Шӯрои олимони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, аз 31.03.2009, қарори №4 тасдиқ шудааст.

Диссертатсияи Мамадиев Журабек Уракович тадқиқоти комилу ба анҷомрасидаи илмӣ буда, мавзӯи он дорои аҳамияти муҳими назарӣ ва амалист. Диссертатсия ба фарогирии маводи тоза, дорои навгонихои хоси илмист. Диссертант пажӯҳиши худро бар пояи меъёрҳои муосири илмӣ ва бо забони хуби илмию назарӣ ба анҷом расонидааст.

Диссертатсияи номзадии Мамадиев Журабек Уракович бо масъалагузориҳои ҷолиби илмӣ, муҳокимарониҳои муфассал ва ҳалли бонизоми проблемаҳои мавриди назар тафовут дорад. Тадқиқоти мазкур дорои аҳамияти муҳими назарӣ ва амалӣ буда, он дар самти омӯзиши равобити адабии халқҳои тоҷику ўзбек сухани тоза ва иқдоми шоиста аст, чунки мавзӯи таъсири мутақобилаи адабиётҳо, аз ҷумла робитаҳои адабии тоҷику ўзбек ҳамеша аз масоили муҳим ва мубрами адабиётшиносии муқоисавӣ буд. Дар мисоли истиқболи эҷодиёти Саъдии Шерозӣ дар адабиёти ўзбек баррасӣ гардидани мавзӯи мазкур муҳимияти масоили мавриди пажӯҳиши диссертантро меафзояд.

Дар диссертатсияи Мамадиев Журабек Уракович муҳимтарин масъалаҳои тарҷума ва истиқболи осори Саъдӣ, хоса «Гулистон» ва «Бӯстон»-и Саъдии Шерозӣ бо шеваҳои таҳқиқи таърихӣ - қиёсӣ ва поэтикаию сохторӣ мавриди баррасӣ қарор мегирад. Муҳимияти мавзӯи рисола боз маъруфияту маҳбубияти хоси осори Саъдии Шерозӣ дар байни аҳли адаб гузаштаю ҳозираи ўзбек таъйид менамояд.

Арзиши дигари илмии диссертатсия боз дар он зоҳир мешавад, ки масоили марбути тарҷума ва интишори осори Саъдии Шерозӣ ба забони ўзбекӣ, хоса таъсирпазирии Навоӣ ва Бобур аз Саъдии Шерозӣ то имрӯз ба таври алоҳида мавриди таҳқиқ қарор нагирифтааст. Аз ин ҷиҳат, метавон таъкид кард, ки мавзӯи истиқболи осори Саъдӣ ва тарҷумаю интишори он ба забони ўзбекӣ аз масоили камомӯхташудаи робитаҳои адабии халқҳои тоҷику ўзбек аст.

Дар рисолаи тарҷумаи ҳикоятҳои «Бӯстон» ва «Гулистон»-и Саъдии Шерозӣ, хоса тарҷумаҳои Муродхоча ибни Алҳоз Салоҳхочаи Тошкандӣ («Шавқи Гулистон»), тарҷумаи Огаҳӣ («Гулистон»), тарҷумаи Ғ.Ғулом («Гулистон»), тарҷумаи Чустӣ («Бӯстон»), инчунин тарҷумаҳои Ш.Шомӯхаммедов ва Р.Комилов мавриди пажӯҳиш қарор мегирад. Муаллиф вуруди шахсияти Саъдӣ ба адабиёти ўзбекро ҳамчун падидаи муҳими адабӣ баррасӣ менамояд.

Навгонии илмии рисола боз дар он зоҳир мешавад, ки дар он бори аввал масъалаи истиқболи осори Саъдии Шерозӣ дар адабиёти ўзбек сатҳу савияи тарҷумаҳои осори Саъдии Шерозӣ ба забони ўзбекӣ ва таъсирпазирии шоирону адибони ўзбек аз каломи Саъдии Шерозӣ дар шакли монографӣ мавриди таҳқиқ қарор мегирад. Муаллиф дар заминаи баррасии муфассали тарҷумаҳои осори Саъдии Шерозӣ ба сифати тарҷума маҳорати тарҷумонҳо ва мувофиқати тарҷумаҳо бо нусхаи асл таваҷҷуҳи махсус зоҳир намудааст.

Арзиши муҳими назарии таҳқиқоти мазкур дар он аст, ки масоили гуногуни марбут ба робитаҳои адабии тоҷику ўзбек дар асоси маводи

мушаххаси адабӣ таҳқиқ мешавад. Дар чараёни таълифи рисола муаллиф баъзе масъалаҳои муҳими назарии робитаҳои адабӣ, таъсири мутақобилаи адабиёти халқҳои тоҷикӣ дар заминаи баррасии тарҷумаҳои ўзбекии насрӣ ва назмии осори Саъдии Шерозӣ равшан менамояд.

Аҳамияти амалии тадқиқоти мазкур дар он аст, ки мавод ва натоиҷи илмии пажӯҳиши мазкурро метавон ҳангоми тавсифи таърихи адабиёти тоҷикӣ ўзбек, таърихи робитаҳои адабӣ, тадриси курсҳои робитаҳои адабӣ, назария ва амалияи тарҷумаи бадеӣ, таълифи рисолаҳои илмӣ, таҳияи мақолаҳои гузоришҳои илмӣ доир ба робитаҳои адабӣ истифода кард.

Ба таври кулӣ вуруди Саъдии Шерозӣ ва осори ӯ ба адабиёти ўзбек воқеан, падидаи нодири адабӣ мебошад, ки он дар инкишофи робитаҳои адабии тоҷикӣ ўзбек асрҳо боз нақши худро мегузорад. Дар ҳар давраи рушди адабиёти ўзбек суҳанварони бузурге мисли Навоӣ, Сайфи Сароӣ ва дигарон аз осори Саъдии Шерозӣ истиқболи хос намудаанд ва аз он таъсир бардоштаанд. Ин суннат то имрӯз идома дорад ва рисолаи мазкур барои омӯзиши минбаъдаи ин раванди муҳими адабӣ роҳ мекушояд. Маводи фаровони илмии рисола, нуктаҳои муҳим ва ҳулосаҳои натиҷагирҳои муаллиф на танҳо барои таҳқиқи минбаъдаи робитаҳои адабии тоҷикӣ ўзбек, балки барои таълиму тадриси фанни мазкур, таҳияи маводи таълимӣ ва ғайра муҳим мебошад.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи номзодии Мамадиев Журабек Уракович тадқиқоти комил ва анҷомёфта мебошад. Автореферат ва мақолаҳои ба нашр расонидаи муаллиф мазмуну муҳтавои диссертатсияро ба пуррагӣ ифода месозад. Муҳтавои диссертатсия дар мақолаҳои илмии диссертант, инъикос ёфтааст, ки 4-тои он дар маҷаллаҳои таъйиднамудаи ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд:

1. Мамадиев Ж. У. Тарҷумаҳои «Ғулистон»-и Саъдӣ ба забони ўзбекӣ / Мамадиев Ж. У. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Маҷаллаи илмӣ. Серия Филология. – Душанбе: Сино, 2012. - №4/4 (91). С.205-209.

2. Мамадиев Ж. У. Тарҷумаҳои «Бӯстон»-и Саъдӣ ба забони ўзбекӣ / Мамадиев Ж. У. // Паёми донишгоҳи омӯзгорӣ. Нашрияти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ. Маҷаллаи илмӣ (бахши илмҳои ҷомеашиносӣ, гуманитарӣ ва филологӣ). – Душанбе, 2013. - №6 (55). С.258-262.

3. Мамадиев Ж. У. Хусусиятҳои таҳаввули адабиёти ўзбек дар асрҳои XVI-XIX / Мамадиев Ж. У. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

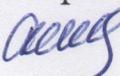
Маҷаллаи илмӣ. Серия Филология. –Душанбе: Сино, 2013. -№4/6 (122). С.150-154.

4. Мамадиев Ж. У. Нақш ва ҷойгоҳи шахсиятҳои адабӣ дар фароянди пайвандҳои адабӣ / Мамадиев Ж. У. //Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Маҷаллаи илмӣ. Серия Филология. –Душанбе: Сино, 2013. -№4/4 (116). С.215-220.

Диссертатсияи Мамадиев Журабек Уракович таҳти унвони «Тарҷума ва истикболи эҷодиёти Саъдӣ дар адабиёти ўзбек» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.01. - адабиёти тоҷик барои дифоъ ҷихати дарёфти дараҷаи илмии номзоди илми филология тавсия менамояд.

Хулосаи мазкур дар маҷлиси кафедраи назария ва таърихи адабиёти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ қабул шуд. Дар ҷаласа 12 нафар устодон иштирок дошта, 12 нафар овоз доданд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор»-12 нафар; «бетараф»-нест; «муқобил»-нест. Қарори №3, аз 23.10.2018.

Мудири кафедраи назария ва таърихи адабиёти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ доктори илми филология, профессор Солехов Шамсиддин Аслиддинович

Котиби илмӣ, номзоди илми филология, дотсент Курбонов Маҷид Абдулҳамидович

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ 121.

Тел.: +992 (37) 224 13 83

E-mail:tgpu@mail.rj

www.tgpo.tj

Имзои Ш.А.Солехов ва А.А. Курбоновро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ Назаров Давлатхон Курбонмуродович

23.10. 2018 с.

